

Læg strategi for mælkeproduktionen resten af kvoteåret

Der har været tryk på produktionen de første måneder af dette kvoteår. Fortsætter udviklingen tyder meget på, at landekvoten bliver produceret i 2012/13. Derfor er der forud for augustbørsen god grund til at overveje strategien.

Sammendrag

- Antallet af køer og ydelsen pr. ko stiger, og der leveres mere mælk til mejeriet.
- En fremskrivning på baggrund af oplysningerne i kvægdatabaseen indikerer, at Danmark vil producere sin kvote i dette kvoteår, hvis den nuværende udvikling fortsætter.
- Lav en prognose i DMS for mælkeproduktionen resten af kvoteåret, og eventuelt resten af kvotens levetid forud for august. Dermed får man skabt overblik over produktionen og kan tage stilling til følgende spørgsmål:
 - Hvor meget mælk er der produceret og leveret indtil nu?
 - Hvor meget mælk forventes der at blive produceret og leveret resten af året?
 - Hvor stor ser kvoteudnyttelse ud til at blive?
 - Hvilken frimængde skal der regnes med?
- Hvis der er udsigt til, at kvoten bliver overskredet, er det relevant at undersøge og fastlægge sine strategiske handlemuligheder. Disse er:
 - At købe mere kvote
 - At reducere antallet af køer i besætningen
 - At reducere foderniveauet
- Udsigt til lavere mælkepris og rekordhøje priser på indkøbt foder resten af kvoteåret gør det endnu mere relevant at få fastlagt den økonomisk bedste strategi.
- Et eksempel illustrerer, hvordan den økonomisk bedste strategi kan fastlægges.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Læg en strategi for produktionen for resten af kvoteåret

En ny kvotebørs er lige rundt om hjørnet. For producenter, der på nuværende tidspunkt har udsigt til at overskride kvoten i 2012/13, er der nu god grund til at overveje, hvordan produktionen skal forløbe resten af kvoteåret. Skal der investeres i mere kvote? Eller skal produktionen justeres med henblik på at undgå superafgiften? Nogle vil tænke, at det ikke er nødvendigt at tage stilling til disse spørgsmål før til november-børsen, da ingen på nuværende tidspunkt ved, om Danmark producerer kvoten, og hvor meget kvoten kan overskrides, før der skal betales afgift. Indvindingerne er forståelige, men omvendt stiger risikoen for en hård og dyr opbremsning eller et dyrt kvotekøb, hvis beslutningen udskydes til november.

De stærkt stigende foderpriser på det seneste, og udsigten til meget høje foderpriser i resten af kvoteåret, gør det endnu mere vigtigt at få lagt den rigtige strategi.

Produktionen tæt på kvoten i 2012/13

Den høje indvejning i starten af kvoteåret 2012/13 skyldes tre ting:

1. En stigning i antallet af køer
2. En stigning i køernes ydelse
3. En stigning i andelen af mælken, som leveres til mejeriet.

Hvad det skyldes, kan vi se ud fra oplysningerne i Kvægdatabaseen.

Det er nærliggende at fremskrive den samlede produktion på baggrund af informationerne i Kvægdatabaseen for derved at få et indtryk af produktionen i 2012/13. Tabel 1 viser resultaterne ved en sådan fremskrivning. Fremskrivningen er både lavet med 587.989 køer, som er det nuværende antal, og et lidt lavere antal (585.000 køer). Derudover er der forudsat en stigning i køernes ydelse på 0,5 % p.a. og 1 % p.a. De første måneder har stigningen i køernes ydelse været lidt lavere end 1 % p.a. Endelig er der regnet med en fedtregulering på -90 mio. kg.

Tabel 1. Forventet fedtkorrigeret leverance i 2012/13, mia. kg

	585.000 køer	587.989 køer*
0,5 % ydelsesstigning pr. ko p.a.	4,799	4,817
1,0 % ydelsesstigning pr. ko p.a.	4,807	4,826
Mælkekvote	4,799	4,799

*Antallet af køer i juni 2012

Produktionen tæt på kvoten

Mælkeproduktionen vil nå op på 4,916 mia. kg mælk i 2012/13, hvis bestanden af malkekøer fastholdes på det nuværende niveau (587.989 køer), ydelsen pr. ko stiger med 1 % p.a. og godt 95 % af den producerede mælk leveres til mejeriet. Ved en fedtregulering på -90 mio. kg vil det give en fedtkorrigeret leverance på 4,826 mia. kg svarende til en kvoteoverskridelse på 27 mio. kg. Med lidt færre køer, eller en lidt lavere ydelsesstigning pr. ko, bliver overskridelsen mindre, men resultaterne i tabel 1 antyder, at produktionen kommer meget tæt på kvoten, dersom den nuværende udvikling fortsætter.

Fedtreguleringen er afgørende

Fedtreguleringen er behæftet med usikkerhed. Reguleringen for fedtprocenten var i 2011/12 lidt mindre end minus 100 mio. kg, mens den året før var ca. minus 86 mio. kg. I forhold til sidste år har fedtprocenten i mælken været lidt højere i begyndelsen af dette kvoteår, bl.a. som følge af det kolige vejr. De seneste uger har fedtprocenten været på niveau med sidste år. Ender fedtprocenten med at være lidt højere end sidste år, må det forventes, at den negative fedtregulering bliver mindre end i 2011/12 og måske også mindre end de 90 mio. kg, som er forudsat i tabel 1. Sker det, vil kvoteoverskridelsen blive større, end tabel 1 indikerer.

Frimængden er dark horse

Frimængden er ligeledes behæftet med usikkerhed. I et historisk perspektiv har den ligget på 5 % - 6 % med enkelte afvigelser ind imellem. Således var den eksempelvis 13,33 % i 2009/10, formentlig som følge af ændringerne i reglerne omkring fedtreguleringen, som trådte i kraft 1. april 2009 og førte til øget leverancemulighed for rigtig mange producenter.

Den nuværende fodersituation en joker

Den nuværende fodersituation er en joker. Høje foderpriser og udsigten til en dårligere majshøst kan føre til en lavere mælkeproduktion resten af

kvoteåret. Sker det i stort omfang, bliver landekvoten måske ikke produceret. Udfordringen er, at det ved ingen på nuværende tidspunkt.

Få fastlagt strategien nu

Fremskrivninger på baggrund af oplysningerne i Kvægdatabasen viser, at det er sandsynligt, at Danmark producerer sin kvote i 2012/13, hvis den hidtidige udvikling fortsætter. Samtidig er der udsigt til, at mælkeprisen vil falde i efteråret, alt imens der er udsigt til rekordhøje priser på indkøbt foder og måske en mindre god majshøst. Det gør det ekstremt vigtigt at overveje og fastlægge sin strategi for mælkeproduktionen i resten af kvoteåret og ikke mindst, hvis der er udsigt til, at bedriftens kvote bliver overskredet.

Få overblik over produktionen

Fastlæggelsen af strategien begynder med at få svar på følgende spørgsmål:

- Hvor meget mælk er der produceret og leveret indtil nu?
- Hvor meget mælk forventes der at blive produceret og leveret resten af året?
- Hvor stor ser kvoteudnyttelse ud til at blive?
- Hvilken frimængde skal der regnes med?

Mælkeudvalgets 14 dags meddelelser viser, hvor meget mælk der er leveret indtil nu, mens *Prognosen* i Dairy Management System (DMS), giver mulighed for at vurdere, hvor meget mælk der vil blive produceret og leveret i resten af kvoteåret og længere frem (op til 5 år). Fremskrivningen kan både laves på baggrund af en videreførelse af den hidtil sete udvikling, ligesom det er muligt at ændre forudsætningerne og dermed undersøge konsekvenserne af forskellige strategier. Prognosen i DMS er således et særdeles godt værktøj i forhold til at få indsigt i og overblik over den forventede fremadrettede mælkeproduktion. Landmanden kan bede sin konsulent om at lave prognosen, eller selv købe programmet. Det er muligt at læse mere om DMS og købe programmet [her](#).

Det handler ikke om at gætte frimængden, men om at fastlægge, hvor stor en frimængde man vil være parat til at betale superafgift for. Hvis man eksempelvis fastlægger en frimængde på 6 %, og den viser sig kun at blive 5 %, da er man på forhånd parat til at betale superafgift for den ene procent. Hvor stor risiko man bør tage med hensyn til frimængden afhænger ens økonomiske situation. Jo mere presset økonomien er, desto mindre risiko skal man alt andet lige tage.

Fastlæg de strategiske handlemuligheder

De strategiske handlemuligheder er:

1. At købe mere kvote
2. At reducere antallet af køer i besætningen
3. At reducere foderniveauet
4. At fortsætte uændret og håbe på, at der ikke skal betales afgift.

Ovenstående handlemuligheder kan selvsagt også kombineres.

Vurder økonomien i de enkelte handlemuligheder

Når handlemulighederne er fastlagt, kan økonomien vurderes ved hver af disse. Da prognosen i DMS kan fremskrive produktionen op til 5 år ud i fremtiden, er det muligt at vurdere økonomien både på kort sigt og på lidt længere sigt. Da ingen ved, om landekvoten bliver produceret, er beslutningen af den fremadrettede strategi forbundet med usikkerhed. Det betyder ikke, at man skal undlade at tage stilling, men at man skal inkludere denne usikkerhed i sin beslutning. Med et eksempel vil vi illustrere, hvordan dette kan gøres.

Et eksempel

Der er udelukkende tale om et eksempel, som har til formål at illustrere, hvordan beslutningen kan struktureres. Eksemplet kan på ingen måde anvendes til at sige hvilken strategi, der er den rigtige for den enkelte landmand. Det afhænger af hans specifikke forhold. Det kan imidlertid anvendes til at illustrere, hvordan den enkelte landmand finder ud af hvilken strategi, der er bedst for ham..

Peter driver en malkekøjejeendom med 175 køer. Han forudsætter at kunne producere 5 % mere end sin kvote i resten af kvotens levetid frem til 31. marts 2015 uden at skulle betale afgift.

Peter har fået lavet en prognose for mælkeproduktionen frem til 31. marts 2015. Den viser, at Peter vil overskride sin kvote med **84.455 kg** i kvoteåret 2012/13 og ca. samme mængde de to efterfølgende kvoteår, hvis han ingen ændringer foretager. Det vil sige i alt 253.365 kg i resten af kvotens levetid. Hvis Peter køber kvote i indeværende kvoteår, behøver han derfor ikke at købe til de efterfølgende kvoteår.

Peter får også lavet en prognose, hvor han **reducerer besætningsstørrelsen** for at undgå en kvoteoverskridelse, ligesom han undersøger, hvor meget han skal **sænke foderniveauet og dermed køernes ydelse** for at undgå, at kvoten bliver overskredet.

Peter beregner økonomien ved hver af de tre handlingsstrategier ud fra sine forventninger til priserne på mælk, foder oksekød m.m. Det økonomiske resultat er det, der er tilbage til afskrivning og forrentning af anlægget men inklusive aflønning af egen arbejdskraft. Det økonomiske resultat er beregnet som det samlede resultat fra nu og frem til 31. marts 2015. Peter når frem til følgende resultat:

- Nutidsværdien af at producere uændret videre uden afgift er: 788.964 kr.
- Nutidsværdien af at reducere foderniveauet er: 770.629 kr.
- Nutidsværdien af at reducere besætningen er: 681.322 kr.

Hvis Peter skal betale superafgift:

- I alle kvoteår skal han betale: 253.365 kg x -2,07 kr. pr. kg = 524.464 kr.
- I to år kvoteår skal han betale: 168.910 kg x -2,07 kr. pr. kg = 349.644 kr.
- I ét kvoteår skal han betale: 84.455 kg x -2,07 kr. pr. kg = 174.822 kr.

Hvis Peter ønsker at købe kvote, kan han maksimalt give:

- (788.964-770.629) kr. / 84.455 kg = 0,22 kr. pr. kg kvote

For at skabe overblik og for at inkludere usikkerheden omkring kvotens udnyttelse, laver Peter et beslutningstræ, som vist nedenfor.

Beslutningstræet viser **merværdien af en given strategi i forhold til værdien af at sænke foderniveauet**. Merværdien af at sænke foderniveauet er derfor sat til nul, og værdien af de øvrige strategier er sat i forhold til dette.

Til eksempel er værdien af at reducere besætningsstørrelsen -89.307 kr. Det betyder, at Peter i resten af kvotens levetid vil opnå et resultat, som er

89.307 kr. dårligere, hvis han reducerer besætningsstørrelsen fremfor at sænke foderniveauet. Tilsvarende kan Peter tjene 18.335 kr. mere, hvis han producerer løs fremfor at reducere foderniveauet, dersom han ikke skal betale superafgift.

Figur 1. Beslutningstræ for mælkeproduktionen – et eksempel

Hvilken strategi skal Peter vælge?

Beslutningstræet viser

- Hvis Peter vælger at producere løs:
 - Kan han forvente at tjene 18.335 kr. mere i resten af kvotens levetid end, hvis han reducerer foderniveauet, og han ikke skal betale superafgift. Peter vurderer risikoen for afgift til at være:
 - 80 % i 2012/13
 - 60 % i 2013/14
 - 70 % i 2014/15
 - Det betyder, at der er 2 % sandsynlighed for, at Peter undgår afgift i alle tre år, men der er 34 % sandsynlighed for, at Peter skal betale afgift i alle år. Sandsynligheden for afgift i et af årene er 19 %, mens sandsynligheden for afgift i to af årene er 45 %
 - Den forventede værdi af denne strategi er -366.686 kr.
- Hvis Peter vælger at købe kvote:
 - Kan han give 22 øre pr. kg kvote. Der er en risiko for, at ligevægtsprisen bliver højere, og Peter derfor ikke får købt kvote. Hvis Peter ikke får købt kvote, må han reducere foderniveauet. Værdien af denne strategi er 0 kr., da denne strategi er valgt som reference. Hvis Peter får købt kvote til mindre end 22 øre pr. kg, vil den forvende værdi være mellem 0 kr. og 18.335 kr.
- Hvis Peter reducerer besætningsstørrelsen er værdien -89.305 kr. Det vil sige 89.305 kr. mindre end Peter kan forvente at tjene ved at reducere foderniveauet.

Peter skal nu vurdere hvilken strategi, der er bedst. **Den bedste strategi er den, som giver den højeste forventede værdi.** Det fremgår, at den bedste strategi er at købe kvote forudsat, kvoten kan købes til 22 øre pr. kg eller derunder. Hvis ikke kvoten kan købes til 22 øre pr. kg, er den bedste strategi at reducere foderniveauet.

Opsamling

Der har været tryk på produktionen de første måneder af dette kvoteår, og hvis udviklingen fortsætter, tyder meget på, at kvoten vil blive produceret i indværende kvoteår. Om det sker, ved ingen med sikkerhed. Det betyder imidlertid ikke, at man skal undlade at lægge en strategi for produktionen resten af kvoteåret, men at man skal inkludere usikkerheden i sin beslutning. Denne artikel har med et eksempel illustreret, hvordan dette kan gøres. **Eksemplet har kun til formål at illustrere, hvordan beslutningen kan struktureres. Det kan ikke anvendes til at sige noget generelt om økonomien i de enkelte strategier, eller hvad der er den "rigtige" strategi.**